

Accountantsverslag 2021

gemeente Schiedam

juni 2022

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Schiedam
Postbus 1501
3100 AE SCHIEDAM

Datum
30 juni 2022

Ons kenmerk
2206D0B413/IK

Behandeld door
Oscar Ferrero Scholte
06 1201 1452
oferreroscholte@deloitte.nl

Rein-Aart van Vugt
06 1100 2352
rvanvugt@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Schiedam. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2021 van de gemeente Schiedam.

Wij hebben bij de jaarrekening 2021 van de gemeente Schiedam een goedkeurende verklaring verstrekt

De jaarrekening 2021 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiedam. Wij hebben op 27 juni 2022 een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld en de rechtmatigheid.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 17 februari 2022 en met ons auditplan, dat op 24 november 2021 is besproken in uw auditcommissie.

Wij hebben onze bevindingen met de auditcommissie besproken

Wij hebben onze rapportage tijdens de bijeenkomst met de auditcommissie op 22 juni 2022 toegelicht. De inhoud van dit accountantsverslag is door ons afgestemd met uw portefeuillehouder financiën, met de directie, en met de betrokken medewerkers van de afdeling concern control en F&C.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.M.J. van Vugt

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	4
Inleiding	9
Financiële positie van uw gemeente	12
De belangrijkste bevindingen uit onze controle	18
Interne beheersing	29
Overige aangelegenheden	32
Bijlagen	34

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/3

Bestuurlijke samenvatting controle 2021

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Wij zijn hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor het getrouwe beeld en rechtmatigheid. [Slide 10](#)
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3,7 miljoen respectievelijk € 11,1 miljoen.

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2021 is verbeterd ten opzichte van 2020. [Slide 13](#)
- De beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2021 bedraagt € 54,2 miljoen (2020: € 39,5 miljoen). Deze weerstandscapaciteit is hoger dan de door de gemeente Schiedam onderkende en aanwezige risico's van € 19,4 miljoen (2020: € 17,0 miljoen).
- Uw jaarrekening toont wat betreft de baten en lasten een verschil tussen de begroting en realisatie, en kent een relatief hoog voordelig rekeningresultaat 2021 ad € 13,1 miljoen (2020: voordelig € 8,5 miljoen).

Kwaliteit verslaggeving

Tijdens de controle hebben wij het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingsvraagstukken geëvalueerd. Hierbij valt te denken aan het proces om tot schattingen te komen, zoals bij de grondexploitatie en de voorzieningen. Bij processen waarbij wij dat nodig achtten, hebben wij specialisten betrokken. Dit betrof de waardering van de voorraad bouwgronden in exploitatie. [Slide 10](#)

Effecten coronacrisis

- Het jaar 2021 en begin 2022 stonden nog altijd in het teken van de coronacrisis. Dit zien we op diverse plaatsen terug in de jaarrekening 2021 in de vorm van extra lasten om COVID-19 te bestrijden, sport-, culturele, en zorg organisaties te steunen en van het Rijk zijn compensatiegelden ontvangen en verantwoord. Door de coronacrisis moeten ook prioriteiten worden gesteld en konden niet alle activiteiten en werkzaamheden worden uitgevoerd. Dit heeft op sommige onderdelen ook geleid tot het niet gebruiken of later gebruiken van budgetten. De financiële effecten van de coronacrisis zijn goed in de jaarrekening opgenomen [Slide 19](#)
- In 2021 en tot op heden wordt veel digitaal op afstand gewerkt. De jaarrekening 2021 is dan ook grotendeels op afstand (digitaal) gemaakt en gecontroleerd. Ondanks, bij Deloitte sprake is van, veel ziekteverzuim, verschillende vacatures en een forse toename van het aantal op te stellen en te controleren Sisa-regelingen, is dit gelukt. Wij danken dan ook uw organisatie voor de intensieve samenwerking in deze lastige omstandigheden.

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Effecten coronacrisis

De volgende specifieke posten als gevolg van de coronacrisis brengen wij nog onder uw aandacht:

[Slide 19](#)

- Waardering vorderingen: als gevolg van financiële problemen of tekorten bij debiteuren bestaat een toegenomen risico op het niet ontvangen van vorderingen. Wij hebben de invorderingsrisico's en daarmee de waardering van de vorderingen gecontroleerd en wij merken op dat als gevolg van diverse steun- en coulancemaatregelen (door het rijk dan wel de gemeente) nog geen sprake is van grote mutaties in de oninbare vorderingen.
- Subsidieverstrekingen: uw gemeente heeft in de algemene subsidieverordening een hardheidsclausule opgenomen. Hierin staat dat het college in bijzondere gevallen kan afwijken. Dit houdt in dat - ondanks het feit dat gesubsidieerde instellingen niet alle prestaties hebben geleverd - de subsidies op basis van de hardheidsclausule kunnen worden vastgesteld en hiermee als rechtmatig worden beschouwd.
- Eén van de maatregelen die het kabinet gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Het uitvoeren van de Tozo is een taak van de gemeenten. Het Rijk vergoedt in beginsel alle kosten die de gemeenten in verband hiermee moeten maken. De Tozo-regeling leidt hierdoor tot een last in de jaarrekening. De verantwoording over de bestedingen vindt plaats via de SiSa-bijlage in de jaarrekening. U hebt het uitvoeren van de Tozo uitbesteed aan Stroomopwaarts. Als onderdeel van onze controle van de SiSa-bijlage stellen wij aansluiting vast met de gewaarmerkte SiSa-bijlage van Stroomopwaarts én voeren wij een review uit bij de accountant van Stroomopwaarts, om na te gaan of de Tozo-uitkeringen op de juiste wijze en rechtmatig zijn verstrekt. Tevens gaan wij na of Stroomopwaarts invulling heeft gegeven aan het vaststellen van een M&O-beleid, en of dit is geïmplementeerd en zichtbaar wordt naleeft, waarmee ook is voldaan aan deze kwalitatieve vereiste.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/6

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Grondexploitatie

- Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management schattingen voor de grondexploitatie maakt en hebben – in de context van de jaarrekeningcontrole – gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd om deze schattingen te toetsen. Op basis van deze werkzaamheden en de bevindingen daaruit is onze conclusie dat de verslaggeving en de waardering (inclusief daarbij toegepaste schattingen) redelijk en consistent zijn.

[Slide 21](#)

EU-Aanbesteden

- Wij zien dat de omvang van de onrechtmatigheden, als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels is afgenomen. Uit de controle 2021 komt een fout naar voren van € 1,2 miljoen, terwijl in 2020 nog sprake was van een afwijking van € 1,85 miljoen. In hoofdstuk 4 gaan wij hier nader op in.
- Wij zien dat de gemeente stappen zet op het gebied van het beperken van het aantal aanbestedingsfouten. De omvang van dergelijke fouten is weliswaar afgenomen ten opzichte van voorgaand jaar, maar er zijn over 2021, ondanks de gezette stappen, wel een drietal nieuwe EU-aanbestedingsafwijkingen geconstateerd.

[Slide 24](#)

Wij onderstrepen het belang van de reeds gezette stappen, maar vragen nog wel uw specifiek aandacht voor de EU- aanbestedingsafwijkingen zoals die dit jaar zijn geconstateerd en voor het verder terugbrengen van de tekortkomingen op dit aspect van Europese aanbestedingen in 2022.

SiSa

- Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2021. Hierbij controleren en evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren). De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden in de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. De participatiewet wordt door uw verbonden partij Stroomopwaarts MVS uitgevoerd. Doordat Stroomopwaarts de uitvoering van het Schiedamse deel in mandaat uitvoert wegen fouten en onzekerheden mee bij Schiedam. Naar aanleiding van de accountantscontrole van de jaarrekening 2020 is er een fout gerapporteerd ad € 0,3 miljoen als gevolg van niet juist naleven van artikel 60 van de participatiewet. Doordat in de SiSa-bijlage de verantwoording van de G2 regeling over 2020 plaatsvindt, wordt deze fout in dit jaar in de tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.
- Wij merken op dat de rijksoverheid in 2021 net als in 2020 veel nieuwe SiSa-regelingen in het leven heeft geroepen. Bij uw gemeente heeft dit geleid tot in totaal 10 nieuwe regelingen ten opzichte van 2020 en 23 nieuwe regelingen ten opzichte van 2019. Daarmee wordt de verantwoording van SiSa indicatoren steeds omvangrijker. Ook in toekomstige jaren wordt een verdere uitbreiding van het aantal SiSa-regelingen verwacht. De toename van het aantal SiSa-regelingen en de (ver)late communicatie hierover vanuit de rijksoverheid hebben geleid tot extra druk en tijdbesteding voor zowel het opstel- als het controleproces van de jaarrekening.

[Slide 26](#)

Interne beheersing

- Op basis van de interim-controle 2021 hebben wij tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersingsmaatregelen voor de financiële verslaggeving. Onze belangrijkste bevindingen zijn met u (gemeenteraad) gedeeld, en zijn besproken in de auditcommissie van 12 januari 2022.
- Wij kunnen voor de controle van de jaarrekening 2021 nog niet volledig steunen op de IT-omgeving. Er is in opzet sprake van tekortkomingen die van invloed zijn op de jaarrekening, op de compliance en/of op de operationele prestaties. Wij hebben daarom gegevensgerichte werkzaamheden verricht, waaronder detailcontroles.
- Wij verwijzen verder naar het hoofdstuk 'Interne beheersing' en naar onze boardletter d.d. 23 december 2021.

[Slide 29](#)

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/7

Bestuurlijke samenvatting

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

- Memoriaalboekingen**
- Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Bij memoriaalboekingen maken wij onderscheid in 'reguliere' (zoals salarissen en afschrijvingen) en 'echte' memoriaalboekingen (vooral correcties). De echte memoriaalboekingen zijn in opzet meer risicovol. Bij de accountantscontrole besteden wij hieraan specifiek en extra aandacht.
 - Het aantal memoriaalboekingen binnen de gemeente Schiedam daalt (van 700 naar 640) maar is nog steeds omvangrijk. We dagen de gemeente uit de boekingsprocessen nog verder te standaardiseren en waar nodig te vereenvoudigen, zodat de organisatie het aantal memoriaalboekingen (en daarmee het inherente risico ervan) nog verder kan reduceren.
 - Wij merken op dat uit onze controle geen onjuistheden of onrechtmatigheden op het gebied van memoriaalboekingen zijn gebleken.

[Slide 29](#)

- Realiteitsgehalte begroting**
- Uit het overzicht van baten en lasten over 2021 blijken afwijkingen c.q. volumeverschillen in zowel de lasten, baten als saldi. Deze afwijkingen in combinatie met de absolute omvang en de oorzaken van het voordelig resultaat van circa € 13,1 miljoen ten opzichte de begroting na wijziging, vragen uw aandacht. De afwijkingen worden veroorzaakt door extra middelen die het Rijk in de laatste maanden van 2021 aan de gemeenten heeft gegeven en nog niet konden worden ingezet door de gemeente, door de coronacrisis en door vertraging in de uitvoering van activiteiten door onder andere een lastige arbeidsmarkt. Het college stelt voor om voor € 2,5 miljoen (2020: € 2,6 miljoen) aan niet uitgenutte budgetten over te hevelen naar 2022.
 - Wij adviseren de afwijkingen tussen realisatie en begroting nauwlettend te blijven volgen en te analyseren op incidentele en structurele effecten. Dit past in het ingezette traject om het realiteitsgehalte en de voorspellende waarde van de begroting en tussentijdse informatievoorziening te verbeteren door, op onderdelen, het zogenoemde zero based budgetten toe te passen. Het 'zero based' opbouwen betekent de begroting 'vanaf nul' opbouwen in plaats van – sterk vereenvoudigd gesteld – de begroting 2022 indexeren en aanvullen met nieuwe projecten, investeringen en activiteiten. Dit dwingt de organisatie opnieuw te kijken naar de werkelijk uit te voeren taken en het analyseren daarvan ten opzichte van de beschikbare personele capaciteit en draagt bij aan een meer realistische begroting. Wij onderschrijven deze ontwikkeling en methodiek.

[Slide 16](#)

- Begrotings-rechtmatigheid**
- Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van de overschrijding(en) naar de analyse van de begrotingsrechtmatigheid, zoals opgenomen in het hoofdstuk 'Analyse afwijkingen begroting na wijziging en realisatie' van de jaarrekening. Hiermee legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2021. Wij hebben bij de controle op de jaarrekening vastgesteld dat sprake is van 1 begrotingsoverschrijding, namelijk programma 1, Mens en stad in beweging. Uw gemeente heeft de aard van de overschrijding alsmede de reden van het niet meewegen van de overschrijding in het accountantsoordeel op adequate wijze toegelicht op pagina 150 en verder.

[Slide 25](#)

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/8

Inleiding

Inleiding

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Onze belangrijke conclusies

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021 te verstrekken

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2021 van de gemeente Schiedam uitgevoerd en zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Wij hebben niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze minimumdrempel, die van invloed zijn op het vermogen en/of het resultaat van de gemeente. Wij hebben deze niet-gecorrigeerde controleverschillen opgenomen in [Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen](#).

Wij hebben controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2021, zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2021.

Begrotingsrechtmatigheid

Op basis van onze controlewerkzaamheden en de toelichting in de jaarrekening (hoofdstuk: 'Begrotingsrechtmatigheid') constateren wij dat op de programma's geen sprake is van begrotingsoverschrijdingen op de lasten die meewegen in ons rechtmatigheidsoordeel.

De begrotingsoverschrijdingen op thema en programma niveau zijn in de jaarrekening voldoende toegelicht. Ze blijven formeel onrechtmatig, maar wegen niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

Uit de uitgevoerde controle op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen blijken afwijkingen van deze regels (= onrechtmatigheden) voor een totaalbedrag van circa € 1,1 miljoen. Deze fout blijft ruim binnen de goedkeuringstolerantie voor de jaarrekening 2021 en heeft daarom geen impact op de strekking van onze controleverklaring.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2021 uitgevoerd met de volgende toleranties, als vermeld in het door de auditcommissie vastgestelde controleprotocol:

- Voor fouten bedraagt de tolerantie 1% van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 3,7 miljoen**.
- Voor onzekerheden bedraagt de tolerantie 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 11,1 miljoen**.
- Als rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden geldt een percentage van 1% van de lasten, inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 0,1 miljoen**.

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021 te verstrekken.

De rechtmatigheidsfout inzake de Europese aanbestedingsrichtlijnen van € 1,2 miljoen valt binnen de goedkeuringstolerantie voor fouten van € 4,4 miljoen en heeft daarom geen invloed op de strekking van de controleverklaring.

Een overzicht van controleverschillen groter dan de rapportagetolerantie van € 0,44 miljoen treft u aan in de bijlagen A1 en A2.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/10

Inleiding

Onze belangrijkste conclusies als basis voor de controleverklaring

Wij hebben feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot SiSa

Ten tijde van de controle hebben wij één rechtmatigheidsfout geconstateerd. De participatiewet wordt door uw verbonden partij Stroomopwaarts MVS uitgevoerd. Doordat Stroomopwaarts de uitvoering van het Schiedamse deel in mandaat uitvoert wegen fouten en onzekerheden mee bij Schiedam. Naar aanleiding van de accountantscontrole van de jaarrekening 2020 is er een fout gerapporteerd ad € 0,3 miljoen als gevolg van niet juist naleven van artikel 60 van de participatiewet. Doordat in de SiSa-bijlage de verantwoording van de G2 regeling over 2020 plaatsvindt, wordt deze fout in dit jaar in de tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel, die van invloed zijn op de WNT. Voor de controle van de WNT hebben wij onze interne specialisten ingezet.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2021, dat op 9 februari 2022 ter kennisgeving is aangeboden aan de audit commissie en 15 maart 2022 is vastgesteld door het college van B&W.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Schiedam

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in [Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging](#).

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen voor waardering en resultaat bepaling in de jaarrekening 2021.

De grondslagen zijn toegepast met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. De grondslagen zijn aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten met toelichting en de SiSa-bijlage).

De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over onder andere weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering en verbonden partijen) het jaarverslag.

Op basis van de Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.

Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college van burgemeester en wethouders in het jaarverslag, en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken, verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.

Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/11

De financiële positie van uw gemeente

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is verbeterd

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2021 bedraagt € 12,6 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 0,5 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2021 circa € 13,1 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 circa 21,4% van het balanstotaal (ultimo 2020: 20,4% van het balanstotaal) en is verbeterd ten opzichte van 2020.

De financiële positie van de gemeente Schiedam is afgelopen twee jaar versterkt. De voordelen betreffen vooral incidentele middelen en ook de komende jaren tot en met 2025 zijn vooral incidentele middelen beschikbaar. De opgave voor Schiedam zit vooral in het structureel de financiën op orde houden en niet teveel in te teren op de reservepositie, waarbij de onzekerheden vanaf 2026 een belangrijk aandachtspunt zijn. De schuldpositie is niet direct een groot aandachtspunt. Bij het aangaan van schulden is wel steeds de cruciale vraag of de aflossing (in de vorm van afschrijving) van de lening en rente in de begroting structureel kan worden opgevangen met voldoende opbrengsten (dekking).

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming.

Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hiernaast weergegeven.

Eigen vermogen (x € 1 miljoen)	2021	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	139,0	92,5	96,0	107,6
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 0,5	38,1	-/- 6,8	-/- 10,5
Gerealiseerd resultaat	13,1	8,5	3,3	-/- 1,1
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	12,6	46,6	-/- 3,5	-/- 11,6
Eigen vermogen per 31 december	151,6	139,0	92,5	96,0

Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	332,4
Totale lasten	-/- 319,8
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	12,6
Af: stortingen in reserves	-/- 50,5
Bij: onttrekkingen aan reserves	51,0
Saldo mutaties reserves	0,5
Gerealiseerd resultaat	13,1

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2021 laat een voordelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 12,6 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 0,3 miljoen (begroting na wijziging). Dit is een voordeel van € 12,9 miljoen. Daarnaast is sprake van een voordeel ten opzichte van de begroting op de mutaties in reserves tegenover van € 0,2 miljoen. Per saldo is sprake van een voordeel ten opzichte van de begroting 2021 van € 13,1 miljoen.

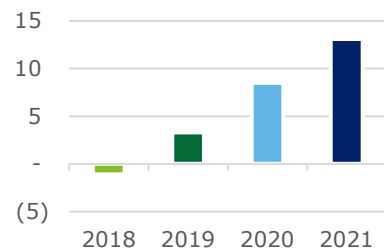
In de toelichting jaarstukken is onder financieel beeld, op hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de qua omvang belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021 na wijziging.

Voor een meer gedetailleerd overzicht van en een nadere toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting verwijzen wij u naar het onderdeel 'Wat heeft het gekost' in de toelichtingen per programma, zoals opgenomen in de programma-verantwoording in uw jaarstukken 2021.

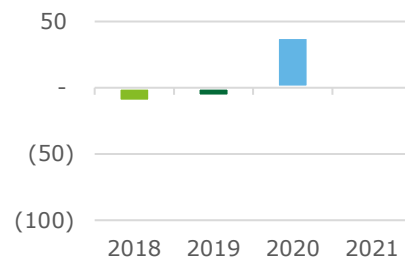
De jaarrekening 2021 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een voordelig gerealiseerd resultaat van circa € 13,1 miljoen. In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

De gemeente heeft de belangrijkste verschillen toegelicht en heeft de financiële impact ervan in kaart gebracht. In de paragraaf [Begrotingsrechtmatigheid](#) van onze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

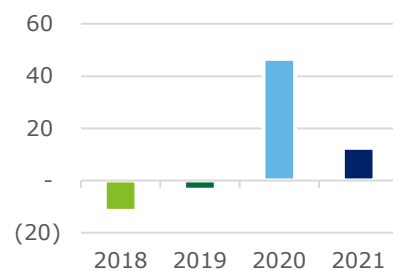
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten
(x € 1 miljoen)

Mutaties in reserves
(x € 1 miljoen)

Gerealiseerd resultaat
(x € 1 miljoen)

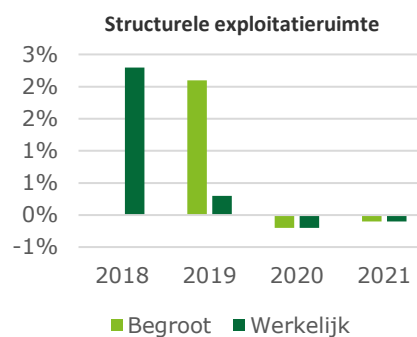
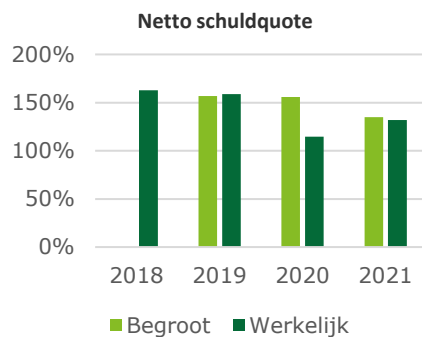
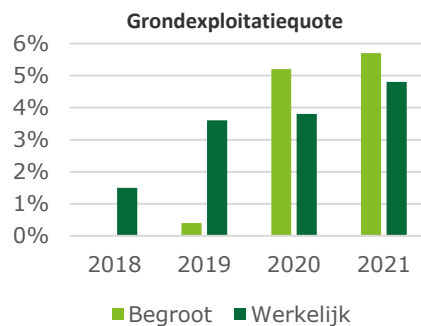
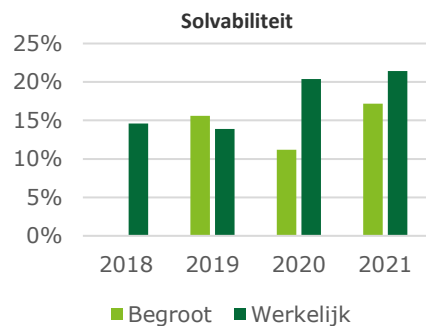

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Kengetallen voor gemeente Schiedam (begroot en werkelijk over de periode 2018-2021)

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

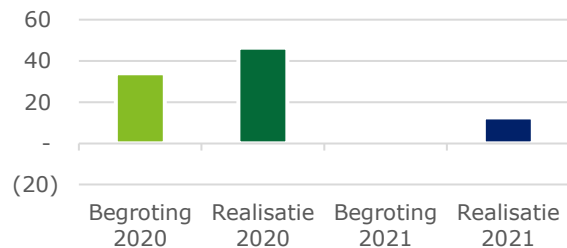
Voorspellende waarde van uw begroting

De jaarrekening 2021 sluit met een positief gerealiseerd resultaat van circa € 13,1 miljoen. De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

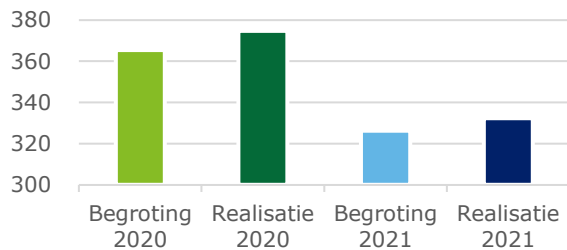
De gemeenteraad heeft de focus gelegd op het realiseren van de gestelde doelen. De realiteit hiervan is echter niet altijd in balans met de beschikbare capaciteit en mogelijkheden. Hiermee is de begroting meer gebaseerd op uw politiek-bestuurlijke ambities dan op wat uw gemeente daadwerkelijk met de beschikbare middelen en capaciteit kan realiseren.

Uw organisatie is zich bewust van deze problematiek. In dat kader wordt bij de begroting 'over-all' rekening gehouden met vertraging in de realisatie door een aanpassing bij de verwachte afschrijvings- en rentelasten. Een vervolgstap kan zijn om ook in de planning van de ambities en uitvoering van de afdelingen scherper te plannen wat betreft het jaar van verwachte uitvoering. Dat brengt de voorspellende waarde van de begroting van zowel de investeringen als de baten en lasten en de uitvoeringskracht ervan weer dichterbij elkaar.

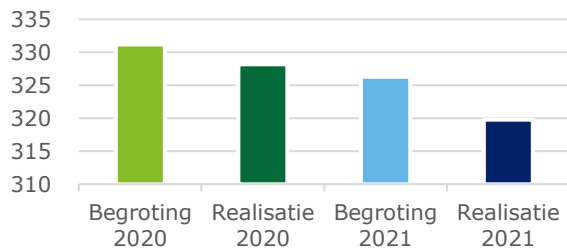
Saldo baten en lasten | Begroting vs realisatie
(x € 1 miljoen)

Baten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

Lasten | Begroting vs realisatie (excl. mutaties reserves)
(x € 1 miljoen)

De financiële positie van uw gemeente

Samenvatting ontwikkelingen in vermogen en resultaat van uw gemeente

Het weerstandsvermogen is toegenomen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Beiden zijn gemuteerd in 2021; de ratio weerstandsvermogen is met 0,4 toegenomen.

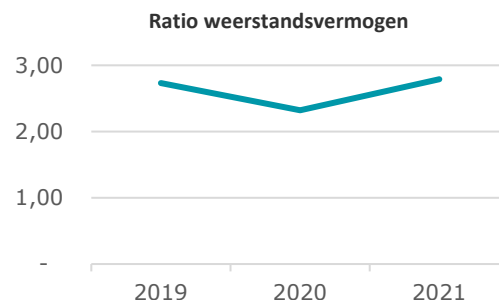
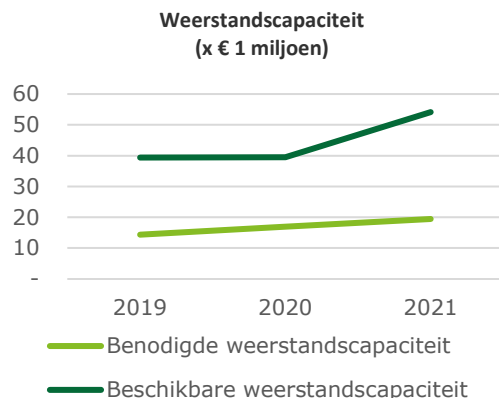
Beschikbare weerstandscapaciteit

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 54,2 miljoen (2020: € 39,5 miljoen). De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar.

Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn vervallen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's. Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 19,4 miljoen (2020: € 17,0 miljoen). Ten opzichte van 2020 is hiermee sprake van een toename van de gekwantificeerde risico's met € 2,4 miljoen.

Uw weerstandscapaciteit van € 54,2 miljoen is toereikend in relatie tot de berekende risico's van € 28,5 miljoen. Dit heeft het college inhoudelijk nader toegelicht in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag.

De belangrijkste bevindingen
uit onze controle

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Algemene bevindingen

Algemeen

Verslaggevingsgrondslagen zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, zoals opgenomen in de jaarrekening 2021. Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controles uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de gehanteerde verslaggevingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en consistent zijn gebruikt.

Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2021 van uw gemeente bestaan uit:

Het jaarverslag: programmaverantwoording en verplichte paragrafen.

De jaarrekening: balans met toelichting, overzicht van baten en lasten met toelichting, SiSa-bijlage en overzicht taakvelden.

Het BBV schrijft voor dat uw gemeente in de programmaverantwoording van het jaarverslag informatie dient op te nemen waarmee antwoord wordt gegeven op de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt, en wat heeft het gekost? De verantwoording van de programma's vormt, samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen en risicobeheersing, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Op basis van de Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren voor het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Om hieraan invulling te geven, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Effecten corona

Het jaar 2021 en begin 2022 stonden nog altijd in het teken van de coronacrisis. Dit zien we op diverse plaatsen terug in de jaarrekening 2021 in de vorm van extra lasten om COVID-19 te bestrijden, sport-, culturele, en zorg organisaties te steunen en van het Rijk zijn compensatiegelden ontvangen en verantwoord. Door de coronacrisis moeten ook prioriteiten worden gesteld en konden niet alle activiteiten en werkzaamheden worden uitgevoerd. Dit heeft op sommige onderdelen ook geleid tot het niet gebruiken of later gebruiken van budgetten.. De financiële effecten van de coronacrisis zijn goed in de jaarrekening opgenomen. In 2021 en tot op heden wordt veel digitaal op afstand gewerkt. De jaarrekening 2021 is dan ook grotendeels op afstand (digitaal) gemaakt en gecontroleerd.

Ondanks veel ziekteverzuim, verschillende vacatures en een forse toename van het aantal op te stellen en te controleren Sisa-regelingen, is dit gelukt. Wij danken dan ook uw organisatie voor de intensieve samenwerking in deze lastige omstandigheden.

De volgende posten brengen wij nog specifiek onder uw aandacht:

Waardering vorderingen: als gevolg van financiële problemen of tekorten bij debiteuren en andere soorten schuldenaren bestaat er een toegenomen risico op het niet ontvangen van vorderingen. Wij hebben de invorderingsrisico's, en daarmee de waardering van de vorderingen, gecontroleerd en merken op dat er, als gevolg van de diverse steun- en coulanccemaatregelen (getroffen door het Rijk, dan wel door de gemeente), nog geen sprake is van grote mutaties in de oninbare vorderingen.

Subsidieverstrekkings: Instellingen hebben mede als gevolg van de pandemie niet alle activiteiten waarvoor zij subsidie hebben ontvangen kunnen uitvoeren. Het college heeft derhalve diverse subsidies lager vastgesteld en teruggevorderd.

Tozo: Eén van de maatregelen die het kabinet (heeft) gebruikt om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). De uitvoering hiervan wordt verzorgd door Halte Werk. Als onderdeel van onze controle van de SiSa-bijlage in de jaarrekening van de gemeente stellen wij de aansluiting vast met de gewaarmerkte SiSa bijlage van Stroomopwaarts en voeren wij een review uit bij de accountant van Stroomopwaarts. Daarbij gaan wij na of de Tozo-uitkeringen (circa € 5,2 miljoen) op de juiste wijze en rechtmatig zijn verstrekt. Tevens gaan wij na of Stroomopwaarts invulling heeft gegeven aan het vaststellen van een M&O-beleid, en of dit is geïmplementeerd en zichtbaar wordt nageleefd, waarmee ook wordt voldaan aan deze vereiste.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/19

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Algemene bevindingen

Evaluatie van de belangrijkste schattingen van het management

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen.

Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', 'egalisering van kosten' (groot onderhoud), en 'middelen van derden waarvan de besteding gebonden is'.

Voor de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren, en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management de schattingen ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Een en ander in de context van onze verklaring bij de jaarrekening als geheel en niet met als doel om ons een oordeel te vormen over de individuele schattingen. Voor het beoordelen van de door de gemeente bij de grondexploitatie gehanteerde parameters voor kosten- en opbrengstenstijgingen hebben wij onze vastgoedspecialisten ingeschakeld.

Wij zijn van mening dat de waardering van de betreffende voorzieningen en de daarbij gemaakte schattingen redelijk zijn en consistent zijn toegepast.

Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Tijdens de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat de jaarstukken 2021 van de gemeente Schiedam voldoen aan de minimale vereisten uit het BBV.

Wij hebben als onderdeel van onze werkzaamheden de jaarstukken integraal en in detail doorgenomen, en hebben daarbij – behalve op de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken, vooral gelet op de toegankelijkheid en de begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses.

Wij onderkennen in het kader van de kwaliteit en transparantie van de jaarstukken de volgende aandachtspunten:

De kwaliteit van de toelichtingen en analyses kan verder worden versterkt. Oorzaakanalyses ontbreken soms nog. Verschillen zijn veelal cijfermatig verklaard, maar waardoor de afwijking inhoudelijk in het betreffende jaar is veroorzaakt, blijkt nog niet altijd uit de tekst.

Voor diverse activiteiten (zoals sociaal domein) heeft de gemeenteraad 'systeembesluiten' genomen om werkelijke resultaten te verrekenen met hiervoor gevormde bestemmingsreserves. Het verrekenen van resultaten met reserves loopt als 'rode draad' door de jaarstukken heen. Wij hebben vastgesteld dat deze mutaties rechtmatig zijn (passen binnen de raadsbesluiten ter zake). Het gebruik van systeemreserves beïnvloed het jaarresultaat en vraagt daarmee wel extra aandacht bij de analyse van het financiële resultaat van de gemeente Schiedam. Het aantal systeemreserves bij gemeente Schiedam is beperkt.

Het verschil tussen de jaarrekening en de tussentijdse informatievoorziening is – mede gezien het eerdergenoemde voordeel van € 13,1 miljoen ten opzichte van de laatste bestuurs-rapportage – een belangrijk aandachtspunt voor de toelichting in de jaarrekening.

De toelichtingen en analyses zijn primair gebaseerd op het saldo van baten en lasten (netto), in plaats van op de bruto lasten en baten. Mede vanwege de tussentijdse verrekening met de reserves zijn hierdoor diverse afwijkingen onderbelicht of niet (geheel) verklaard.

De uitdaging van het college en de organisatie voor de jaarrekening 2022 is om de in de gemeente aanwezige en beschikbare kennis en inzichten zodanig centraal te verzamelen en bundelen dat hiermee de toelichtingen en analyses het gewenste kwaliteitsimpuls krijgen.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Data c.q. cijfers in grafieken
updaten per gemeente:

1. Grafiek selecteren.
2. Rechter muisknop: kiezen voor 'Edit Data'.
3. Juiste getallen invoeren in Excel.
4. Excel afsluiten.

De voorraad onderhanden werk

De balanspost met de belangrijkste schattingen in de jaarrekening betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitatie). Deze balanspost is door het saldo ultimo 2021 ad € 15,9 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook door de schattingen die een rol spelen bij het ramen van de in 2022 e.v. nog te realiseren baten ad € 164 miljoen en lasten ad € 144 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen samen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het verwachte resultaat bij afsluiting van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien het college verwacht dat het project verlieslatend is en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Voor de waardering van grondexploitatie dient de gemeente per individueel project te bepalen of de gemeente de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar beste schatting, terugverdiend. Ultimo 2021 gaat het om 10 individuele projecten.

De gemeente Schiedam schat ultimo 2021 in dat de totale omvang van de niet terug te verdienen kosten op de gehele grondexploitatie circa € 19,8 miljoen bedraagt (2020: € 28,0 miljoen). Hiervoor is een voorziening getroffen. Deze voorziening is voor een bedrag van € 15,8 miljoen in mindering gebracht op de bouwgronden in exploitatie. Het resterende deel van deze verliesvoorziening is aan de passivazijde van de balans gepresenteerd. Dit is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

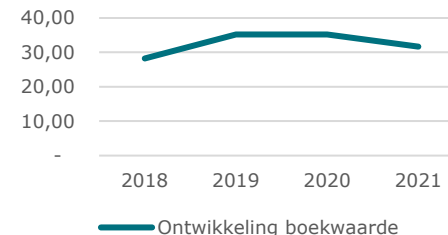
Het controleproces van de waardering van de voorraad onderhanden werk

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot vijf P's:

- **Planning:** is de tijdplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen, en dus van grond, hebben langere tijd onder druk gestaan. Deze situatie is omgeslagen in een grote vraag naar woningen en grond, waardoor de grondprijs zich in een hoog tempo in positieve zin ontwikkelt. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke grondprijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de positieve marktontwikkelingen?
- **Plankosten:** door de toenemende vraag naar woningen en dus naar bouwcapaciteit is sprake van een toenemende stijging van de bouwkosten. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd en welke prijzen bovenwaarts moeten worden bijgesteld als gevolg van de grotere vraag en de hierbij horende prijsontwikkelingen?
- **Parameters:** zijn de parameters voor kosten en opbrengstenstijgingen opportuun, beredeneerd vanuit de huidige situatie en de best mogelijke inschatting van de toekomstige ontwikkeling van de grondprijzen en de plankosten?

De 5 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in uw paragraaf 'Grondbeleid'.

Totale boekwaarde bouwgronden in exploitatie (x € 1 miljoen)

Uit dit figuur blijkt dat de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie in 2021 is afgenomen.

De belangrijkste oorzaak/oorzaken hiervan is het afsluiten van de grondexploitatie Buurt 15/Wetenschappersbuurt welke per 1 januari 2021 een boekwaarde had van 9,8 mln.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/21

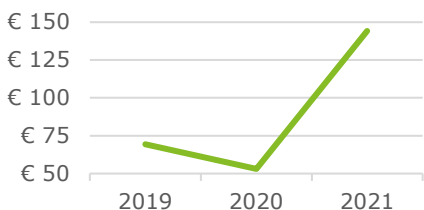
Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

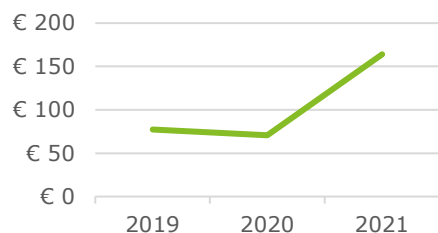

De ontwikkelingen inzake de totale grondexploitatie van de nog te maken kosten, te realiseren opbrengsten en verwachte resultaten op nominale waarde zijn als volgt weer te geven:

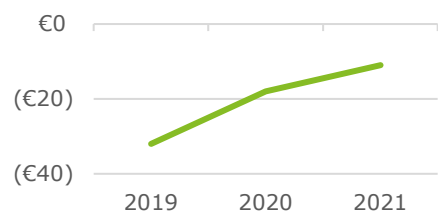
Nog te maken kosten (in miljoen)

Te realiseren opbrengsten (in miljoen)

Resultaat (nominale waarde in miljoen)

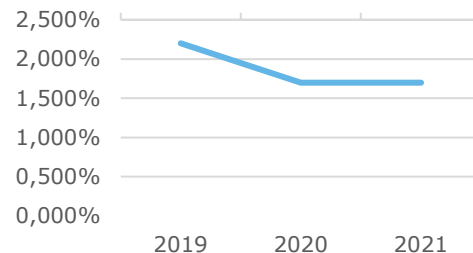

In totaal verwacht het college een resultaat van circa € 11 miljoen negatief op nominale waarde (2020: € 18 miljoen negatief). De verbetering van het verwachte negatieve resultaat is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het afsluiten van Buurt 15/ Wetenschappersbuurt van bijna € 9 miljoen, daarnaast als gevolg van het actualiseren van de grondexploitaties en is op de overige winstgevendende complexen tussentijdse winst per saldo teruggenomen in de jaarrekening 2021.

Rekenrente voor actualisatie grondexploitaties

De voor de actualisatie van de grondexploitaties gehanteerde rekenrente is berekend op basis van de voorschriften van de Commissie BBV en heeft zich over de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Rekenrente grondexploitaties

Op grond van de BBV-voorschriften geldt voor de komende jaren een bandbreedte van 0,5%, ten opzichte van de in de begroting gehanteerde rente van nihil waarbinnen een bijstelling niet verplicht is.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor het actualiseren van de grondexploitaties – vooral de uitgangspunten voor planning (fasering), programmering en prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (rente-omslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.

Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden: is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?

Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van de raad.

Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

De grondexploitaties zijn door het college voor de jaarrekening 2021 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening noodzakelijk is. Voor een uitgebreide toelichting op de geactualiseerde grondexploitatie opzetten en wijzigingen in de nog te maken kosten en opbrengsten en mutaties in het verwachte resultaat verwijzen wij naar het door het college aan u aangeboden MPG 2022.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Voorraad onderhanden werk (grondexploitatie)

Tussentijdse winstneming

In juli 2019 heeft de commissie BBV de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken' gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat gemeente voor tussentijdse winstneming de 'Percentage Of Completion methode' (POC-methode) moeten toepassen. Hierbij geldt dat gemeenten, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, tussentijds winst moeten nemen.

Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat uw gemeente het resultaat betrouwbaar kan schatten. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten.

Op grond van de POC-methode heeft uw gemeente in het boekjaar 2021 voor circa € 63.000 aan tussentijdse winst teruggenomen op de grondexploitatie (2020: € 792.000).

Belangrijkste bevindingen inzake waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat, en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier bijvoorbeeld al contracten of overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de looptijd een belangrijke rol.

Zo zorgt binnenstedelijke herstructurering normaliter voor een grotere complexiteit, doordat de gemeente de bestaande ruimte herontwikkelt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico's dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever is naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Op grond van onze risicoanalyse hebben wij de grondexploitaties Stationsomgeving, 's-Graveland Midden en Zuid en Schieveste voor onze controle op deelcomplexniveau hebben geanalyseerd en – waar wij dat noodzakelijk achten op grond van onze professionele oordeelsvorming – geselecteerd voor nadere controle.

Van deze (deel)projecten hebben wij de aannemelijkheid van de nog te realiseren kosten en opbrengsten getoetst en is tevens de getroffen verliesvoorziening of de verantwoorde (tussentijdse) winstneming gecontroleerd. Gezien de verhoogde complexiteit van bepaalde onderdelen binnen de eerder genoemde grondexploitaties, hebben wij eveneens specialisten ingeschakeld bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2021 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2021 zijn verwerkt, zijn door ons getoetst en als aannemelijk aangemerkt.

Verder merken wij volledigheidshalve op dat wij voor de waardering van de grondexploitatie per 31 december 2021 de per die datum vastgestelde projectkaders en genomen besluiten betrokken hebben bij de controle van de waardering. Er is geen rekening gehouden met de effecten van eventuele toekomstige, nog vast te stellen, ambities van uw gemeente.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige bevindingen

Naleving van de Europese aanbestedingsregels

Gemeenten moeten opdrachten boven een jaarlijks door de Europese Commissie vast te stellen drempelwaarde Europees aanbesteden.

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit, die in samenspraak met ons tot stand komt en waarbij de organisatie voorbereidende werkzaamheden uitvoert op basis van onze selecties.

Wij constateren over 2021 een verdere afname in de omvang van de onrechtmatigheden door het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Uit de controle blijkt een fout van circa € 1,2 miljoen, terwijl over 2020 nog sprake was van een fout van € 1,85 miljoen. Uw gemeente heeft hiermee zichtbaar stappen gezet in de verbetering van de interne beheersing voor de naleving van de Europese aanbestedingsregels.

Wel is door uw gemeente nog een aantal belangrijke vervolgstappen te zetten. Vorig jaar concentreerden de aandachtspunten zich op:

- Het verlengen van contracten/sluiten van overbruggingsovereenkomsten, terwijl die contracten geen opties tot verlenging (meer) hebben. Dergelijke verlengingen zijn onrechtmatig, omdat de contracten op deze wijze aan de marktwerking zijn onttrokken doordat andere marktpartijen geen kans krijgen hierop in te schrijven c.q. een aanbieding te doen.

Uw gemeente heeft de afgelopen jaren maatregelen getroffen om de naleving van de Europese aanbestedingsregels structureel beter te borgen. Dit heeft zichtbaar geresulteerd in een afname van de totale fout.

Ondanks de getroffen maatregelen kan uw gemeente in de praktijk, door de complexiteit van de materie en regelgeving, en de hoeveelheid bij dit proces betrokken personen, toch relatief gemakkelijk een verkeerde aanbestedingsprocedure kiezen. Hierdoor blijft de repressieve controle van de verbijzonderde interne controlefunctie van belang. Daarbij moet deze afdeling in ieder geval expliciet nagaan of een opdracht via de juiste procedure 'in de markt' is gezet.

Subsidieverstrekingen

Wij hebben formele rechtmatigheidsafwijkingen geconstateerd bij termijnbepalingen en bewijsstukken. U bent op de hoogte van deze afwijkingen en heeft waar nodig passende acties ondernomen. De afwijkingen hebben geen directe financiële gevolgen, maar nemen wij op basis van de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV verplicht op in het accountantsverslag.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige bevindingen

Sociaal domein | Jeugdzorgkosten

Uw gemeente rekent jaarlijks met de ROGPlus de deelnemersbijdrage inzake de Wet Maatschappelijke Ondersteuning af. Deze deelnemersbijdrage wordt bepaald aan de hand van de gecontroleerde en gecertificeerde jaarrekening van de ROGPlus.

Met de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond rekent u op basis van een vaste deelnemersbijdrage af via de vlaktaks. In de gemeenschappelijke regeling is echter bepaald dat, indien er een cashflowtekort of overschot ontstaat in de gemeenschappelijke regeling in een betreffend boekjaar, tekorten direct verhaald worden bij de deelnemende gemeenten en overschotten worden uitgekeerd. ROGplus heeft over 2021 een overschot gerealiseerd. Het aandeel ad € 3,4 miljoen van gemeente Schiedam is verwerkt in de jaarstukken van de gemeente Schiedam.

De gecontroleerde en gecertificeerde jaarrekening 2021 van de gemeenschappelijke regeling Stroomopwaarts, die de participatiewet voor uw gemeente uitvoert. Er zijn bij de gemeenschappelijke regeling Stroomopwaarts fouten en onzekerheden geconstateerd van circa € 88.000 geconstateerd. Gezien de beperkt omvang wegen deze niet mee in het oordeel van de gemeente Schiedam.

Sociaal domein – Jeugdwet Lokaal

Over de bestedingen van de Jeugdwet Lokaal legt ROGPlus NWN separaat verantwoording af aan de deelnemende gemeenten. Dit omdat de ROGPlus een uitvoeringsorganisatie is voor dit onderdeel en de lasten dus niet in haar begroting verweven zitten. Op 24 mei is de gecontroleerde en gecertificeerde verantwoording inzake de lasten 2021 ontvangen. Hieruit blijkt een besteding van € 5,3 miljoen over 2021 (2020: € 5,1 miljoen). Er zijn geen fouten en onzekerheden geconstateerd die mee dienen te wegen in het oordeel over de jaarstukken 2021 van gemeente Schiedam

Erfpachtherzieningen

Bij onze interim-controle 2021 hebben wij geconstateerd dat er sprake is van achterstanden bij de erfpachtherzieningen. Dit hebben wij ook als door de audit commissie aangedragen aandachtspunt voor 2021 meegenomen. De achterstanden zijn nog niet volledig ingelopen.

Onze aanbevelingen die toezien op het verkrijgen van inzicht de omvang en impact van deze achterstanden zijn nog niet volledig opgevolgd.

Wij merken op dat de gemeente stappen heeft gezet, maar zien dat het een dynamische omgeving is, de capaciteit van de verantwoordelijk afdeling beperkt is mede als gevolg van het toename van het aantal projecten. De afdeling F&C voert ten aanzien van de erfpachtherzieningen relatief veel aanvullende werkzaamheden uit.

De gemeente streeft er naar het proces verder te verbeteren zodat de verantwoordelijkheden nadrukkelijker bij de afdeling kunnen worden belegd. Uw gemeente pakt de herzieningen en de aanbevelingen in 2022 verder op, recent heeft de gemeente hier ook capaciteit voor aangenomen, die zich hier volledig mee bezig gaat houden. De verwachting is dat met het aantrekken van deze capaciteit een grote slag kan worden geslagen en de achterstanden in 2022 worden ingelopen.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Begrotingsrechtmatigheid

Data c.q. cijfers in grafiek
updaten per gemeente:

1. Grafiek selecteren.
2. Rechter muisknop:
kiezen voor 'Edit Data'.
3. Juiste getallen invoeren
in Excel.
4. Excel afsluiten.

Begrotingsoverschrijdingen zijn adequaat toegelicht in de jaarrekening

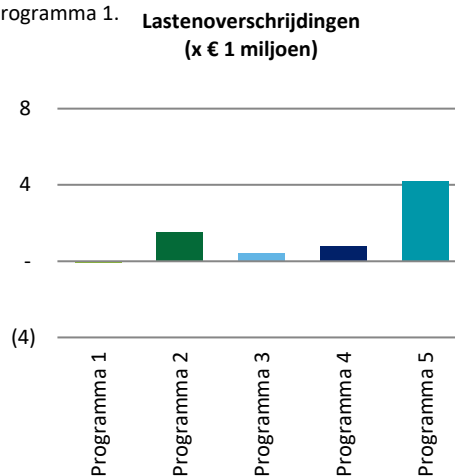
Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij een controle uitgevoerd op de begrotingsrechtmatigheid. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet de gemeenteraad zelf nader invullen en concretiseren. Dit gebeurt met het vaststellen van de begroting en via de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de lasten binnen de begroting blijven en het college belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat zij hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn rechtmatigheidsoordeel. De kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen en zijn in te delen in de categorieën als genoemd in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moeten wij kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. Wij hebben in de figuur hieronder de programma's met lastenoverschrijdingen opgenomen.

Voor de begrotingsrechtmatigheid moeten wij kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. In de figuur de programma's opgenomen. Waarbij negatieve bedragen programma's zijn met een lastenoverschrijding opgenomen. Voor gemeente Schiedam betreft dat programma 1.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van en toelichting op deze overschrijdingen naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in het hoofdstuk 'Analyse afwijkingen begroting na wijziging en realisatie' in de jaarrekening. Hiermee legt het college aan de gemeenteraad verantwoording af over de begrotingsrechtmatigheid van de lasten over 2021. Van de geconstateerde kostenoverschrijdingen weegt een bedrag van € 0,0 miljoen mee in ons rechtmatigheidsoordeel. De overschrijdingen die meewegen in het oordeel hebben geen gevolgen voor de strekking van het rechtmatigheidsoordeel in de controleverklaring.

Kredietoverschrijdingen

Kredietoverschrijdingen vereisen conform de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV – vergelijkbaar met kostenoverschrijdingen in het overzicht van baten en lasten – autorisatie van de gemeenteraad. Indien een overschrijding niet door de raad is geautoriseerd, is deze strikt genomen onrechtmatig. Afspraken hierover tussen de gemeenteraad en het college kunnen zij nader vastleggen in de financiële verordening ex art. 212 Gemeentewet.

Overige gecorrigeerde controleverschillen > € 100.000 met resultaat effect

Onderstaande verschillen zijn naar aanleiding van de accountantscontrole verwerkt in de jaarstukken van de gemeente.

ROGplus

Uw gemeente had bij het opmaken van de jaarrekening nog geen beschikking over de definitieve cijfers van ROGplus, op basis van de laatste kwartaalrapportage heeft de gemeente een bedrag ter hoogte van 90% opgenomen, naar aanleiding van accountantscontrole is deze verhoogd naar 100% en nog bijgesteld op basis van definitieve cijfers van ROG plus en is een bedrag € 367.953 extra ten gunste van de exploitatie gebracht.

Voorziening claims en geschillen

Na aanleiding van de accountantscontrole is een bedrag van € 900.000 gedoteerd aan de voorziening claims en verschillen en daarmee ten laste van het resultaat 2021 gebracht.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/26

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Overige verantwoordings- en rapportageverplichtingen

Overige verantwoordings- en rapportageverplichtingen

Wij hebben fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2021 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien de SiSa-documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2021. Hierbij controleren en evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

Wij merken op dat de rijksoverheid in 2021 net als in 2020 veel nieuwe SiSa-regelingen in het leven heeft geroepen. Bij uw gemeente heeft dit geleid tot in totaal 10 nieuwe regelingen ten opzichte van 2020 en 23 nieuwe regelingen ten opzichte van 2019. Daarmee wordt de verantwoording van SiSa indicatoren steeds omvangrijker. Ook in toekomstige jaren wordt een verdere uitbreiding van het aantal SiSa-regelingen verwacht. De toename van het aantal SiSa-regelingen en de (ver)late communicatie hierover vanuit de rijksoverheid hebben geleid tot extra druk en tijdbesteding voor zowel het opstel- als het controleproces van de jaarrekening

Wij benadrukken dat u zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij volledigheidshalve wel bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden inzake de SiSa-bijlage is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. De participatiewet wordt door uw verbonden partij Stroomopwaarts MVS uitgevoerd.

Doordat Stroomopwaarts de uitvoering van het Schiedamse deel in mandaat uitvoert wegen fouten en onzekerheden mee bij Schiedam. Naar aanleiding van de accountantscontrole van de jaarrekening 2020 is er een fout gerapporteerd ad € 0,3 miljoen als gevolg van niet juist naleven van artikel 60 van de participatiewet. Doordat in de SiSa-bijlage de verantwoording van de G2 regeling over 2020 plaatsvindt, wordt deze fout in dit jaar in de tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het doel van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

De WNT kent een aantal specifieke aspecten en vereisten:

Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier bij wet als topfunctionaris aangemerkt.

De bezoldiging van een topfunctionaris mag over 2021 niet meer bedragen dan € 209.000.

Gemeenten dienen de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – als aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven de WNT-norm.

De WNT stelt een aantal overige eisen, zoals bijvoorbeeld een maximale ontslagvergoeding van € 75.000 voor topfunctionarissen.

Over 2021 hebben wij tijdens onze werkzaamheden geen overschrijdingen of anderszins afwijkingen van de WNT(-norm) geconstateerd.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook gemeenten in toenemende mate te maken krijgen met anticorruptieregels.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het college en management daarbij hanteren, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de auditcommissie. Tijdens deze gesprekken heeft het college aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken. Hierbij heeft het college ook voorbeelden gegeven van de manier waarop het deze beheerst.

Een belangrijke beheersingsmaatregel die het college heeft getroffen is het uitvoeren van periodieke interne controle op de wat betreft omvang en financiële risico's belangrijkste processen. Daarnaast is de organisatie momenteel bezig met het actualiseren van de interne frauderisicoanalyse. Wij onderschrijven het blijvende belang van beide beheersmaatregelen.

De actualisatie van de frauderisicoanalyse bevat relevante toevoegingen op het gebied van de gevolgen van corona en de (beperkte) impact daarvan op de interne beheersing.

Wij merken op dat de frauderisicoanalyse concrete frauderisico's bevat en zijn voorzien van de ter zake getroffen beheersmaatregelen en eventueel hierna resterende risico's ('risk appetite').

Daarnaast merken we op dat de geactualiseerde versie van de frauderisicoanalyse nog niet formeel is vastgesteld door het college noch is besproken met de auditcommissie. Wij adviseren deze formele stappen ook af te ronden, zoals de gemeente in voorgaande jaren ook heeft gedaan. Op deze wijze vormt het periodiek actualiseren ervan een zichtbaar en vast onderdeel van de interne beheersing inclusief de communicatie hierover met het toezichthoudend orgaan.

Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Vanuit de frauderisicoanalyse van de gemeente Schiedam en onze controlewerkzaamheden hebben wij geen signalen voor (mogelijke) fraude verkregen.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens doorspreken met uw teammanager P&O. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesaties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Interne beheersing

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2021

Boardletter 2021, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2021 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle verwijzen wij naar onze boardletter 2021 van 23 december 2021.

In de boardletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2021 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

Wij merken op dat het aantal memoriaalboekingen desondanks nog steeds groot is. Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruikgemaakt van een data-analyse tool. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Wij onderschrijven het belang van de ontwikkelingen op het gebied van de memoriaalboekingen en dagen de gemeente uit de boekingsprocessen nog verder te standaardiseren en vereenvoudigen, waardoor het aantal memoriaalboekingen verder is te reduceren.

EU-aanbestedingen

Wij onderstrepen het belang van de reeds gezette stappen, maar vragen nog wel uw specifiek aandacht voor de EU- aanbestedingsafwijkingen zoals die dit jaar zijn geconstateerd en voor het verder terugbrengen van de tekortkomingen op dit aspect van Europese aanbestedingen in 2022.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/30

Interne beheersing

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2021

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity heeft verdere aandacht

De bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving leiden ertoe dat de gemeente en wij niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Belangrijke nadelen van het feit dat onvoldoende opvolging en prioriteit is gegeven aan onze eerdere aanbevelingen, zijn onder andere:

- Uw gemeente loopt een verhoogd risico op tekortkomingen in de geautomatiseerde gegevensverwerking die bijvoorbeeld kunnen resulteren in niet-betrouwbare data c.q. cijfers en een grote(re) impact kunnen hebben indien sprake is van cybersecurity incidenten.
- Het niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking leidt ertoe dat bij de interne controles niet zonder meer gebruik is te maken van onder andere data-analyses. De uitvoering van de interne controles – waarbij bijvoorbeeld voor inkopen data-analyse is ingezet – is hierdoor niet optimaal efficiënt, doordat eerst aanvullende werkzaamheden nodig zijn om de betrouwbaarheid van data/lijstwerk vast te stellen. Bovendien kan de interne controle bij maximaal gebruik van data-analyse een hogere toegevoegde waarde opleveren voor de organisatie doordat zij daarmee belangrijke inzichten kan verkrijgen en de controles ook meer risicogericht kan insteken.

- Als gevolg van het (vooralsnog) onvoldoende opvolgen van de aanbevelingen op dit gebied hebben wij ook voor de jaarrekeningcontrole 2021 niet zonder meer kunnen steunen op de geautomatiseerde gegevensverwerking. Het gevolg van deze conclusie is dat wij meer gegevensgericht werk hebben moeten verrichten, waaronder het uitvoeren van specifieke werkzaamheden om de betrouwbaarheid van data en lijstwerk vast te stellen.

Ondanks de bestaande tekortkomingen in de IT-omgeving zijn wij bij de jaarrekeningcontrole in staat geweest data-analyse in te zetten als onderdeel van de controleaanpak voor de memoriaalboekingen. Hierbij hebben wij met data-analyse een diepgaande en risicogerichte analyse uitgevoerd van deze in opzet meer risicovolle boekingen. Door de inzet van data-analyse hebben wij de met gegevensgerichte werkzaamheden te onderzoeken populatie memoriaalboekingen sterk kunnen reduceren in vergelijking met 2020. Dit illustreert het belang en de toegevoegde waarde van een betrouwbare IT-omgeving als basis voor de inzet van data-analyse.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/31

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

Samenvatting overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Onze communicatie met het management

Bevestigingen van het management

Wij hebben bij het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen opgevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

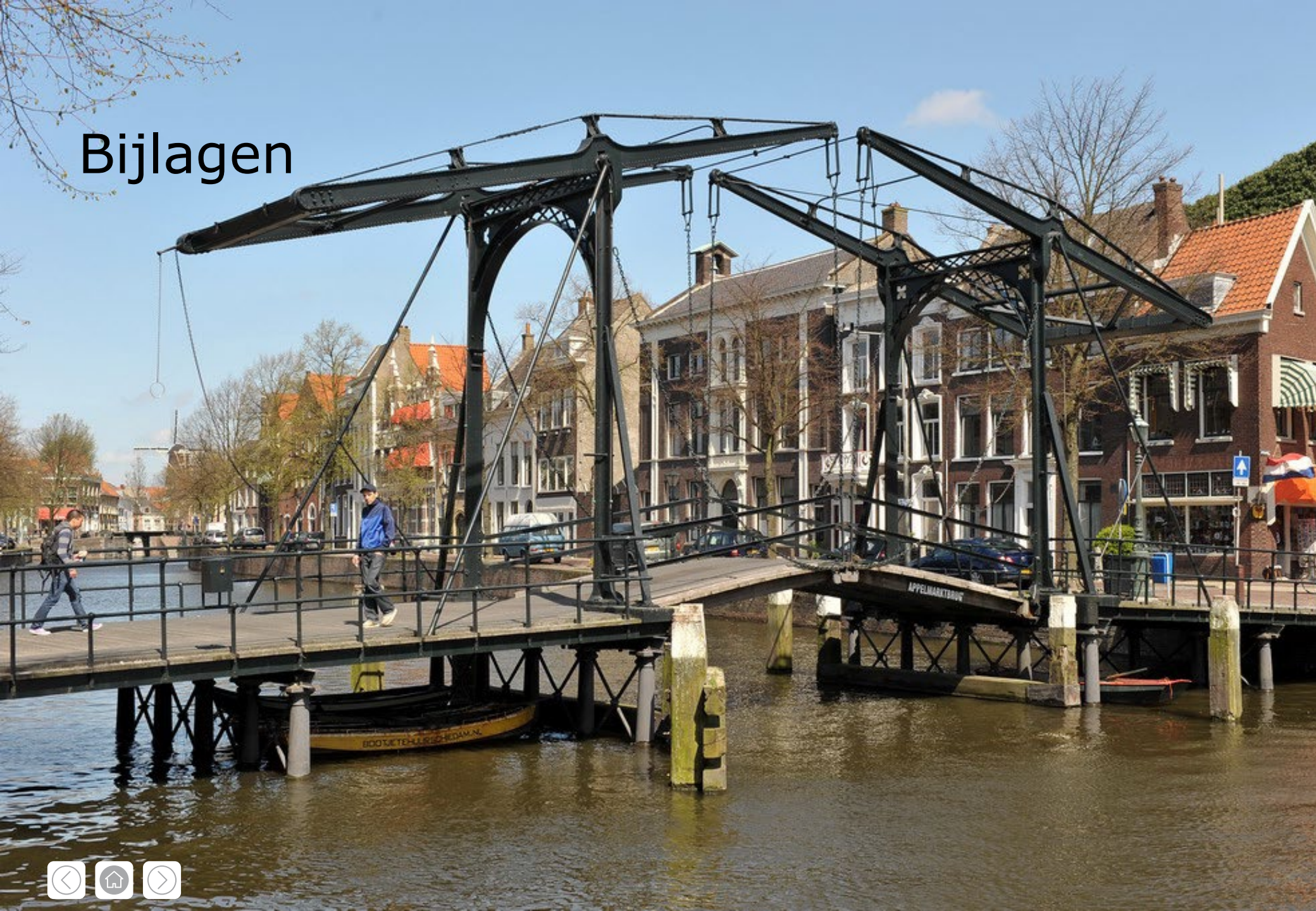
Daarnaast hebben wij van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiedam een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle. Naar onze mening is ons bij het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 0,1 miljoen.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode met resultaat impact op huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Betreft kosten 2020/te lage NTB per 31-12-2020 ten aanzien van de COVID-19 uitkeringen, deze kosten zijn 2021 geboekt		
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels EU-aanbesteding	€ 1.174.006	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 1.174.006	

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2019 van de Commissie BBV en het controleprotocol, inclusief het normenkader 2021 van uw gemeente, is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 0,1 miljoen.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheden in de getrouwheidscontrole	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	N.v.t.	

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV en het controleprotocol, inclusief het normenkader 2021 van uw gemeente, is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren, om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage B1 - Bevindingen SiSa-bijlage 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
JenV A5	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
JenV A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
JenV A9	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
FIN B2	Specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C9	Specifieke uitkering Woningbouwimpuls	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C28	Bijdrage pilot goed verhuurderschap	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C47	Volkshuisvesting	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk OAB (2019-2022)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen (NPO)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E13	Slimme laadpleinen	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
EZK F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering o.g.v. art 69 Participatiewet gemeentedeel 2021	Fout	€ 304.157	Rechtmatigheidsfouten op grond van artikel 69 Participatiewet
SZW G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.

Subtotaal

Bijlage B1 - Bevindingen SiSa-bijlage 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal			€ 0	
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020			
SZW G3	BBZ 2004 bedrijfskredieten (excl. levensonderhoud zelfstandigen)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) - gemeentedeel 2021	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_Totalen 2020			
SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering Sport	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H8	Specifieke uitkering lokale Sportakkoorden - Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H12	Regeling Lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Subtotaal			€ 0	

Bijlage B2 - Bevindingen SiSa-bijlage Tozo 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
SZW G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 2_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 3_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 4	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Tozo 5	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal			€ 0	

Bijlage B2 - Bevindingen SiSa-bijlage Tozo 2021

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2021 alsook de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

SiSa-code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
SZW G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tozo 2_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Tozo 3_exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal			€ 0	

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Schiedam

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Schiedam in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Schiedam te rouleren.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/42

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Schiedam

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Schiedam

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Bestuurlijke
samenvatting

Bevindingen
jaarrekening

Interne
beheersing

Overige
aangelegenheden

Bijlagen

2206D0B413/IK/43

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte organisatie”). DTTL (hierna ook te noemen “Deloitte Global”) haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichtingen of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteit is aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belasting- en juridische diensten, consulting, financial advisory, and risk advisory diensten aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op zijn meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 345.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.